

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
172/20. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2020. december 17.

A főtanácsnok indítványa a C-896/19. sz. ügyben
Repubblika kontra Il-Prim Ministru

Hogan főtanácsnok: az uniós joggal nem ellentétesek az olyan nemzeti alkotmányos rendelkezések, amelyek értelmében a végrehajtó hatalom vagy annak valamely tagja, mint például a miniszterelnök, szerepet játszik a bírák kinevezésének folyamatában

Az EUSZ 19. cikknek a tisztességes és hatékony eljáráshoz való, a Charta által biztosított joggal összefüggésben értelmezett (1) bekezdése azonban alkalmazandó abban az esetben, ha a nemzeti bíróság a bírák kinevezésére irányuló, a máltai alkotmányban foglalthoz hasonló eljárás érvényességét értékeli

A Republika az igazságszolgáltatás és jogállamiság védelmének Máltán való előmozdítását célzó szervezet. 2019. április 25-én *actio popularis* formájában keresetet indított a polgári bíróság alkotmánybírósként eljáró első tanácsa (a továbbiakban: kérdést előterjesztő bíróság) előtt, amelyben vitatta a felsőbb szintű bíróságok és az alsóbb szintű bíróságok bíráinak kinevezésére irányuló, a jelen eljárás megindításának idején hatályos, Málta alkotmányában szabályozott rendszert.

A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság elé terjesztett első kérdésével annak megállapítását kéri, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése¹ és a Charta 47. cikke² alkalmazandó-e abban az esetben, ha a nemzeti bíróság a bírák kinevezésére irányuló, a máltai alkotmányban előírthoz hasonló eljárás érvényességét értékeli. A kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésével arra vár választ, hogy a fent említett rendelkezéseket úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a végrehajtó hatalom - a jelen esetben a miniszterelnök - mérlegelési és döntéshozatali jogkörrel rendelkezik a bíróság tagjainak kinevezésére irányuló eljárásban. Harmadszor a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy abban az esetben, ha a miniszterelnök ilyen jogköre az EUSZ 19. cikkel összeegyeztethetetlennek minősül, ezt a jövőbeni kinevezéseket illetően kell-e figyelembe venni, vagy ez érinti a korábbi kinevezéseket is.

Gerard Hogan főtanácsnok a mai indítványában megállapítja, hogy **az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdése alkalmazandó, ha a nemzeti bíróság a bírák kinevezésére irányuló, a máltai alkotmányban foglalthoz hasonló eljárás érvényességét értékeli.**

Másodszor Hogan főtanácsnok arra a következtetésre jut, hogy **az EUSZ 19. cikknek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdésével nem ellentétesek az olyan nemzeti alkotmányos rendelkezések, amelyek értelmében a végrehajtó hatalom vagy annak valamely tagja, mint például a miniszterelnök, szerepet játszik a bíróság tagjai kinevezésének folyamatában.**

Végezetül a főtanácsnok megállapítja, hogy **a bírák kinevezésére irányuló, a jelen ügy tárgyát képező eljárás nem vitatható az EUSZ 19. cikknek a Charta 47. cikkével összefüggésben**

¹ „A tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek”.

² A hatékony jogorvoslati és a tisztességes eljáráshoz való jog.

értelmezett (1) bekezdése alapján a meghozandó ítélet időpontját megelőzően előterjesztett követelések alátámasztása céljából.

Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével és a Charta 47. cikkével való összeegyeztethetőségről

Hogan főtanácsnok álláspontja szerint a Bíróság a közelmúltban számos, mérőföldkőnek számító ítéletet hozott, amelyek alapján e kérdésre kétségtelenül igenlő válasz adható. Ezen ítéletek alapján mostanra világossá vált, hogy bár a tagállamok igazságszolgáltatási szervezete a tagállamok hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból, és különösen az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő kötelezettségeiket.³ E kötelezettség alkalmazandó különösen bármely olyan nemzeti szerv tekintetében, amely bíróságként határozhat az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó, és így az e jog által szabályozott területeket érintő kérdésekről.⁴ A főtanácsnok ezenfelül megjegyzi, hogy maga a Bíróság már megállapította, hogy „az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése minden tagállam számára előírja, hogy meg kell teremtenie azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken különösen a Charta 47. cikkének értelmében vett hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükségesek”⁵.

A bíróság tagjainak kinevezésére irányuló eljárás keretében fennálló mérlegelési jogköréről

Hogan főtanácsnok az EUSZ 19. cikk (1) bekezdéséből, a Charta 47. cikkéből és az EJEE 6. cikkéből származó, a bírák kinevezésére vonatkozó következményeket érintő általános észrevételeiben megjegyzi, hogy önmagában az, hogy a bírákat a végrehajtó hatalom tagja nevezi ki, nem vezet az előbbieknél az utóbbival szembeni alárendeltségéhez, és nem kelt kétségeket az előbbieknél pártatlanságát illetően, ha kinevezésüket követően semmilyen befolyás vagy nyomás alá nem kerülnek a feladataik ellátása során. A főtanácsnok megjegyzi továbbá, hogy nincs értelme tagadni, hogy a politika a bírák kinevezését érintően számos jogrendszerben, köztük számos tagállam jogrendszerében szerepet játszik.

A főtanácsnok arra a következtetésre jut, hogy az *A. K.* és társai ítéletből, valamint *A legfelsőbb bíróság függetlensége* ítéletből az következik, hogy az uniós jog nem ír elő a bírák függetlenségének biztosítására szolgáló intézményi garanciák tekintetében előre rögzített, előzetes formát, és ezenfelül az EJEE sem. Ami fontos azonban, az az, hogy egyrészt a bírák nem lehetnek a végrehajtó vagy jogalkotó hatalommal szemben alárendeltségi vagy hierarchikus irányítási viszonyban, és másrészt a bíráknak az ilyen külső nyomással szembeni védelmet szolgáló, tényleges garanciákkal kell rendelkezniük. Ilyen körülmények között a szóban forgó kinevezési eljárás csak akkor lehet ellentétes az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével, ha a bírák kinevezésére irányuló eljárás ezen szempontjainak egyike olyan természetű és súlyú hibát mutatna, amely azzal a valós veszéllyel jár, hogy az állam más hatalmi ágai – különösen a végrehajtó hatalom – jogellenes kinevezés útján jogosulatlanul mérlegelési jogkört gyakorolhatnak, veszélyeztetve a kinevezési eljárás eredményének feddhetetlenségét (ezáltal észszerű kétséget ébresztve a jogalanyokban az érintett bíró vagy bírák függetlenségét és pártatlanságát illetően).

A főtanácsnok álláspontja szerint továbbra is fennmaradnak azon alapvető jelentőségű megfontolások, hogy a nemzeti bíró objektíve elegendő garanciát élvez-e az intézményi függetlenséget és a felmentéssel szembeni védelmet illetően annak érdekében, hogy teljesen autonóm módon és a végrehajtó vagy a jogalkotó hatalom irányításától vagy ellenőrzésétől mentesen tudja ellátni feladatát. E kérdések vizsgálata végső soron a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

³ 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítélet ([C-619/18](#). sz. ügy), lásd továbbá a [81/19](#). sz. sajtóközleményt; 2019. november 5-i Bizottság kontra Lengyelország (A rendes bíróságok függetlensége) ítélet ([C-192/18](#). sz. ügy), lásd továbbá a [134/19](#). sz. sajtóközleményt; 2019. november 19-i A. K. és társai (A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége) ítélet ([C-585/18](#), [C-624/18](#) és [C-625/18](#). sz. ügy), lásd továbbá a [145/19](#). sz. sajtóközleményt; 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet ([C-558/18](#) és [C-563/18](#). sz. ügy), lásd továbbá a [35/20](#). sz. sajtóközleményt.

⁴ 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juizes Portugueses ítélet ([C-64/16](#). sz. ügy), lásd továbbá a [20/18](#). sz. sajtóközleményt).

⁵ 2019. június 24-i Bizottság kontra Lengyelország (A legfelsőbb bíróság függetlensége) ítélet ([C-619/18](#). sz. ügy), lásd továbbá a [81/19](#). sz. sajtóközleményt.

Hogan főtanácsnok rámutat arra, hogy a Velencei Bizottság [940/2018.](#) sz. véleménye megállapította, hogy a bírák kinevezéséért felelős bizottságot bevezető 2016. évi alkotmánymódosítások a helyes irányba megtett lépésnek minősültek, de azok nem biztosítják a bírói függetlenséget, és további lépésekre van szükség. A főtanácsnok álláspontja szerint a Velencei Bizottság véleményéről elmondható, hogy az az átláthatóság és az érdemeken alapuló bírói kinevezési rendszer teljesebb rendszerére vonatkozó ajánlásokat tükrözi. Bár ezek önmagukban kívánatos ajánlások lehetnek, az, hogy a máltai rendszer nem felel meg teljes mértékben ezeknek a követelményeknek, önmagában nem utal arra, hogy a máltai bírák sem elvben, sem ténylegesen nem rendelkeznek az EUSZ 19. cikkben foglalt követelmények teljesítéséhez szükséges függetlenségi garanciákkal.

Bár az EUSZ 19. cikknek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett (1) bekezdése nem tartalmaz *ex ante* előírásokat sem a kinevezés konkrét feltételei, sem a tagállamok bírái tekintetében alkalmazandó konkrét garanciák jellege tekintetében, megköveteli legalább azt, hogy az ilyen bírák esetében biztosítsák a függetlenség garanciáit. Az EUSZ 19. cikk alkalmazásában az számít, hogy a bírák nem állhatnak alárendeltségi viszonyban a végrehajtó vagy jogalkotó hatalommal, és nem tartozhatnak azok hierarchikus irányítása alá. A bírának pénzügyi autonómiát kell élvezniük a végrehajtó és a jogalkotó hatalommal szemben annak érdekében, hogy a díjazásukat hivatali idejük alatt ne csökkentsék (kivéve az általánosan alkalmazandó adókat vagy az általánosan alkalmazott és arányos bércsökkentő intézkedéseket). Fontos továbbá, hogy megfelelő védelemben részesüljenek a felmentéssel szemben, kivéve a valós okon alapuló felmentést, és a bírakra vonatkozó fegyelmi felelősségi rendszernek tartalmaznia kell az ahhoz szükséges garanciákat, hogy elkerülhető legyen annak veszélye, hogy ezt a rendszert a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzését szolgáló rendszerként alkalmazzák. A nemzeti bíróság feladata annak megállapítása, hogy ezek a garanciák ténylegesen fennállnak-e.

A Bíróság értelmezésének időbeli hatályáról

Hogan főtanácsnok rámutat arra, hogy ha a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság ítélete alapján arra a következtetésre jutna, hogy a bírák Máltán hatályos kinevezési eljárása ellentétes az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével, ez elkerülhetetlenül súlyos zavarokat idézne elő a jogbiztonsággal kapcsolatban, ami hatással lehet az igazságszolgáltatási rendszer egészének működésére. E zavarok nemcsak a bírának a folyamatban lévő ügyekben történő döntéshozatalra való képességét befolyásolnák, hanem hatással lennének az igazságszolgáltatási rendszer azon képességére is, hogy a hátralékos ügyek Málta által megoldandó kérdését kezelje. Végül az ilyen döntés valószínűleg befolyásolná a máltai bíróságok által a múltban elbírált ügyek jogerejét.

A főtanácsnok ezért azt az álláspontot képviseli, hogy a bírák kinevezésére irányuló eljárás nem vitatható a meghozandó ítélet időpontját megelőzően előterjesztett követelések alátámasztása céljából.

EMLÉKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

Az ismertetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon.

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők:
„[Europe by Satellite](#)” ☐ ☎ (+32) 2 2964106